

*Politechnika Opolska
Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii
**Publiczne Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów w Opolu
Public Gimnazjum no 1 in Opole

CEZARY KUŚNIERZ*, KRZYSZTOF ZIEMBA**

***Students' opinion on implementation of fourth Physical Education class
a week in lower secondary school***

**Opinia uczniów o realizacji czwartej godziny wychowania fizycznego
w gimnazjum**

Już w czasach Oświecenia Stanisław Staszic, pedagog i współtwórca Komisji Edukacji Narodowej uważał wychowanie fizyczne za nieodłączną część spójnego systemu wychowawczego, na który składały się: wychowanie moralne, wychowanie umysłowe, wychowanie estetyczne i wychowanie fizyczne. Osłabienie któregośkolwiek z tych członów doprowadzić mogło do istotnych zaburzeń w całym procesie wychowawczym. Podobne stanowisko, choć idące jeszcze dalej, reprezentował współczesny filozof polski Władysław Tatarkiewicz. Według niego wychowanie fizyczne jest troską duszy o ciało, czyli mówiąc inaczej ludzkie wyobrażenia duchowe kształtują i formują ludzkie wrażenia fizyczne [1].

Tak jasno, jak nigdy dotąd, zdajemy sobie dziś sprawę z faktu, iż szkolny system wychowania fizycznego najlepiej będzie przygotowywał młode pokolenia do życia, gdy zostanie ukierunkowany nie tylko na cele doraźne, ale przede wszystkim na cele perspektywne. Perspektywny punkt widzenia dotyczy takiego ukształtowania pozytywnych postaw wobec własnego ciała i takiego zasobu wiedzy, umiejętności i nastawień, dzięki którym dzisiejszy uczeń, a jutrzejszy absolwent i dorosły człowiek będzie chciał i umiał dbać o własne ciało, jego sprawność fizyczną i zdrowie przez całe życie. Realizacja tych celów zależy od tego, czy wychowanie w kulturze fizycznej stanie się autentycznym wychowaniem. [2]. Aby praca nad ciałem ucznia, jego sprawnością, odpornością, zdrowiem i urodą stała się autentycznym wychowaniem, należy jak pisał Demel „przepuścić cele specyficzne, dotyczące ciała, przez filtr osobowości, a więc przez świadomość, wolę, sferę emocjonalną, poprzez postawy i obyczaj. Dzięki temu wychowanie fizyczne wpisane zostanie w całą osobowość ucznia [5]. Takie ujęcie problemu oznacza, iż praca nad pielęgnacją ciała, sprawnością i zdrowiem oraz kształtowaniem pozytywnych postaw wobec tych wartości staje się istotą wychowania. Tak rozumiane wychowanie to nic innego jak „wychowanie przez kulturę fizyczną do kultury fizycznej [7].

Specyfika lekcji wychowania fizycznego wynika z jej zadań, które realizowane są w oparciu o cele i treści programu nauczania z wychowania fizycznego. Skierowane są one na wzmocnienie zdrowia uczniów, prawidłowy rozwój fizyczny, kształtowanie motoryki, wyposażenie uczniów w wiedzę z zakresu kultury fizycznej, a także kształtowanie charakteru i pożądaných postaw. W związku z tym lekcja wychowania fizycznego w przeciwieństwie do pozostałych przedmiotów szkolnych (np. matematyka, język polski) jest połączeniem pracy umysłowej z intensywną pracą ciała, jest bardzo żywa i dynamiczna. Wynika to z faktu, iż głównym środkiem, którym posługujemy się w czasie lekcji jest ruch o różnym natężeniu wysiłku. Przejawia się on w odpowiednio dobranych i uszeregowanych ćwiczeniach, stosownych do wieku, płci, sprawności i miejsca ćwiczeń [9].

Ustawowe zwiększenie liczby godzin wychowania fizycznego w gimnazjum ma prowadzić do poprawy efektów edukacji fizycznej społeczeństwa polskiego. Efektywność tej edukacji postrzegana

jest jako niewielka [3]. Czwarta godzina obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w ramach tygodniowego wymiaru godzin może być realizowana w formie: zajęć sportowych i rekreacyjnych, gier i zabaw ruchowych, zajęć korekcyjno-wyrównawczych, aktywnych form turystyki, imprez rekreacyjnych i rozgrywek sportowych, udziału w szkoleniach młodzieżowych organizatorów sportu i sędziów sportowych, uczestnictwa w ważnych dla środowiska wydarzeniach sportowych. Zajęcia wychowania fizycznego, o których mowa mogą być realizowane przez szkołę jako zajęcia lekcyjne, pozalekcyjne lub pozaszkolne [5].

Celem badań jest poznanie opinii uczniów na temat zwiększenia wymiaru godzin zajęć wychowania fizycznego w gimnazjum.

MATERIAŁ I METODY

Badaniami objęto uczniów (147 dziewcząt i 167chłopców) klas pierwszych i drugich Publicznego Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Integrycyjnymi w Opolu. Badania zostały przeprowadzone w styczniu 2005 roku przez nauczycieli wychowania fizycznego. Narzędziem badawczym był anonimowy kwestionariusz ankiety składający się z 9 pytań na temat realizacji „czwartej” godziny wychowania fizycznego w gimnazjum.

WYNIKI

Analizę materiału rozpoczęto od określenia stosunku gimnazjalistów do lekcji wychowania fizycznego. Zdecydowana większość, bo aż 87% chłopców i 79% dziewcząt wyraziło pozytywną opinię o tym przedmiocie. Uczniowie doceniają specyfikę lekcji, możliwość ekspresji ruchowej, atmosferę beztroski oraz duży zakres treści programowych, czego wyrazem jest chęć uczestnictwa w zajęciach. (ryc.1)

Jednak dla większości badanych osób lekcje są podstawową i jedyną formą ćwiczeń ruchowych, jedynie 30% dziewcząt i 35% chłopców uczestniczy w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, pozostała część społeczności uczniowskiej korzysta z innych form spędzania czasu wolnego (ryc.2.).

Mimo bogatej oferty treści programowych i dużej różnorodności dziedzin aktywności ruchowej dziewczęta jak i chłopcy zdecydowanie preferują gry zespołowe. Mniejszym zainteresowaniem cieszą się sporty indywidualne takie jak lekka atletyka, pływanie i gimnastyka. Traktowane są przez uczniów jako uzupełnienie lekcji wychowania fizycznego (ryc.3.).

Bardzo pozytywnym przejawem prawidłowo ukształtowanej świadomości co do wartości kultury fizycznej jest chęć częstszego uczestnictwa w zajęciach ruchowych. Zdecydowana większość respondentów tj. 67% dziewcząt i 78% chłopców opowiada się za zwiększeniem ilości obowiązkowych lekcji w-f w szkole, natomiast 33% dziewcząt i 22% chłopców ma na ten temat odmienne zdanie (ryc.4).

Pytając uczniów o ilość zwiększonych godzin lekcyjnych stwierdzono duże rozbieżności pomiędzy grupą dziewcząt i chłopców, 59% uczennic opowiada się za zwiększeniem wymiaru tylko o jedną godzinę. Chłopcy wykazali większe zainteresowanie planowanymi zmianami, 42% opowiedziało się za zwiększeniem wychowania fizycznego o więcej niż dwie godziny w tygodniu (ryc.5).

Zdania na temat sposobu realizacji dodatkowej lekcji w-f są podzielone, 56% chłopców i 47% dziewcząt chce aby lekcje w-f odbywały się na dotychczasowych zasadach i dotyczyć miałyby głównie gier zespołowych. Większych zmian domaga się 53% dziewcząt i 44% chłopców, grupa ta chętnie realizowałaby dodatkową lekcję jako zajęcia na lodowisku, pływalni lub wycieczkach.

WNIOSKI

- ⇒ Lekcje wychowania fizycznego cieszą się dużym zainteresowaniem gimnazjalistów,
- ⇒ Gry zespołowe, to najbardziej pożądana forma wśród dziewcząt i chłopców,
- ⇒ Zdecydowana większość uczniów (78% chłopców i 57% dziewcząt) opowiedziało się za zwiększeniem ilości lekcji wychowania fizycznego.
- ⇒ Dodatkowa godzina wychowania fizycznego w opinii 56% chłopców może być realizowana w sposób tradycyjny, dziewczęta (53%) oczekują innych form organizacyjnych.

PIŚMIENNICTWO

1. Demel M.: O niektórych obowiązkach teorii WF w świetle doktryn i stereotypów „Wych. Fiz. i Hig. Szk.” 1977, nr 2, s.32.
2. Demel M. Zuchora K.: Cele kształcenia i wychowania Fizycznego oraz zdrowotnego. „Kult. Fiz.” 1975, nr 4, s. 146.
3. Grabowski H.: Teoria fizycznej edukacji. WsiP, Warszawa 1997.
4. Lachowicz L: Metodyka wychowania fizycznego, Część I, AWF, Gdańsk 1995.
5. Migasiewicz J.: Wybrane przejawy sprawności motorycznej dziewcząt i chłopców w wieku 7-18 lat na tle ich rozwoju morfologicznego, Prace habilitacyjne, AWF we Wrocławiu, Wrocław 1999.
6. Strzyżewski S.: Proces wychowania w kulturze fizycznej. WsiP, Warszawa 1990.
7. 2128 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 grudnia 2003r. W sprawie dopuszczalnych form realizacji czwartej godziny obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego.

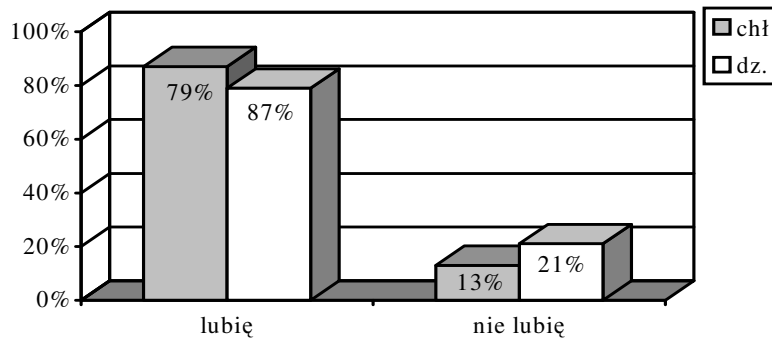
STRESZCZENIE

Ustawowe zwiększenie liczby godzin wychowania fizycznego w gimnazjum ma prowadzić do poprawy efektów edukacji fizycznej społeczeństwa polskiego. Efektywność tej edukacji postrzegana jest jako niewielka [3]. Czwarta godzina obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w ramach tygodniowego wymiaru godzin może być realizowana w formie: zajęć sportowych i rekreacyjnych, gier i zabaw ruchowych, zajęć korekcyjno-wyrównawczych, aktywnych form turystyki, imprez rekreacyjnych i rozgrywek sportowych, udziału w szkoleniach młodzieżowych organizatorów sportu i sędziów sportowych, uczestnictwa w ważnych dla środowiska wydarzeniach sportowych. Zajęcia wychowania fizycznego, o których mowa mogą być realizowane przez szkołę jako zajęcia lekcyjne, pozalekcyjne lub pozaszkolne. Dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z organem prowadzącym i po zapoznaniu przez radę pedagogiczną, radę szkoły lub radę rodziców, przygotowuje propozycje wskazujące formy realizacji czwartej godziny wychowania fizycznego, w ramach form wcześniej wymienionych, do wyboru przez uczniów. Propozycje powinny uwzględniać: potrzeby zdrowotne uczniów, ich zainteresowania i osiągnięcia sportowe w danej dziedzinie sportu bądź aktywności ruchowej, uwarunkowania lokalne, miejsce zamieszkania uczniów, tradycje sportowe szkoły i środowiska, możliwości kadrowe. Dopuszcza się możliwość łączenia czwartych godzin zajęć wychowania fizycznego organizowanych w w/w formach z zachowaniem liczby godzin przeznaczonych na te zajęcia w okresie nie dłuższym niż cztery tygodnie [5].

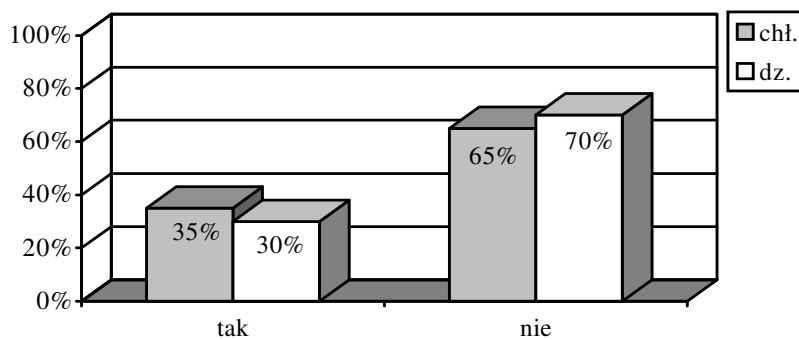
SUMMARY

The statutory increase of the number of Physical Education classes in lower secondary school is expected to improve the effectiveness of physical education in Polish society. The results so far achieved have been perceived as mediocre [3]. The fourth compulsory Physical Education class a week can be realized in the form of sports and recreational classes, games and outdoor activities, remedial and corrective exercises, active tourism, recreational events and competitions. It can also be realized as participation in youth sports managers and referees or umpires trainings or communally significant sports events. Physical Education lessons in question can be implemented as scheduled school classes, extracurricular or extraschool ones. The headmaster of a school, in agreement with a governing authority, prepares the project of formal realisation of the fourth Physical Education class, acquaints the staff, the school council and the Parent Teacher Association with it and submits it to students' consideration. The aforementioned proposals should include the health needs of students, their interests and sports achievements in a particular field, their motor activity, the place of their living, local conditions, sports traditions of a school and community as well as staff resources. It is acceptable to join the fourth Physical Education classes in the form of abovementioned events within the amount of time prescribed and the period no longer than four weeks [5].

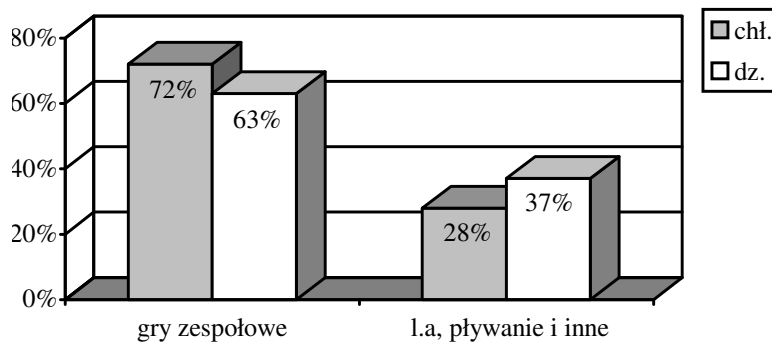
Ryc. 1. Czy lubisz lekcje wychowania fizycznego?

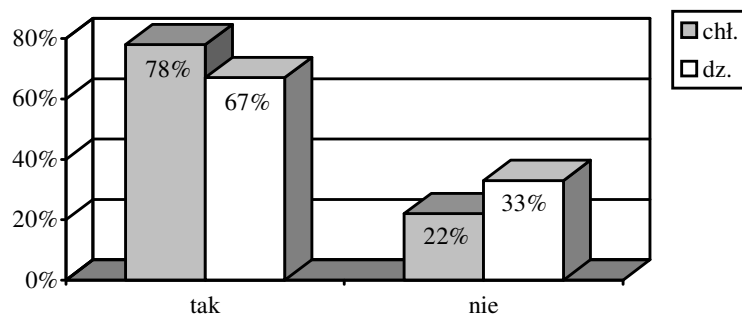
Ryc.2. Czy uczestniczysz w sportowych zajęciach pozalekcyjnych?

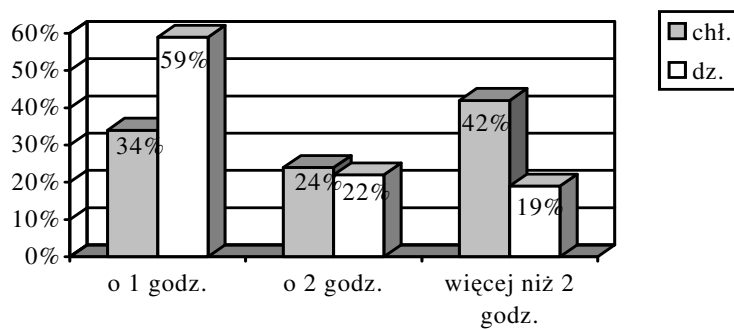
Ryc.3. Jaka jest Twoja ulubiona dyscyplina sportowa w ramach lekcji w-f?

Ryc. 4. Czy chciałbyś aby zwiększono liczbę godzin wychowania fizycznego w tygodniu

Ryc.5. O ile chciałbyś, aby zwiększono liczbę godzin w-f w tygodniu?

Ryc. 6. Czy chciałbyś aby dodatkowa godzina w-f realizowana ł jako tradycyjna lekcja?

